

13. Festival meda Novi Sad 2007.

13. Festival meda Novi Sad 2007, koji je održan od 14. do 17. septembra 2007. godine (tradicionalno: treći vikend u septembru) obilovao je bogatim, izuzetno sadržajnim, pratećim događanjima, po kojima će ostati upamćen i po kojima se upravo i razlikuje od ostalih, sličnih, sada već mnogobrojnih festivala meda kod nas. Organizatori: Društvo pčelara „Jovan Živanović“ iz Novog Sada i Muzej pčelarstva „Prof. Jovan Živanović“ iz Sremskih Karlovaca, sa Gradom Novim Sadom, kao pokroviteljem Festivala (Uprava za zaštitu životne sredine i Uprava za privredu i turizam) potrudili su se da pored „standardnih“ manifestacija, kao što su: prodajna izložba, Medena promenada, Medeni štafelaj, Pčeli u čast, deci u slast, Medni dar Gradu, Pčelarska tribina, Medeni turnir u šahu, Medeni mладenci i još mnogih drugih sadržaja, ove godine, po prvi put, organizuje i izložbu slika na temu blisku pčelarima: sunce, suncokreti, pčele...

Ali da krenemo redom. Po lepom, sunčanom vremenu 13. Festival meda Novi Sad 2007, otvorio je Predsednik Skupštine grada Novog Sada, gospodim Zoran Vučević, dok su osvećenje manifestacije,

meda i dugih pčelinjih proizvoda, obavili sveštenici Srpske pravoslavne crkve. Neposredno zatim, mališani novosadskih vrtića, osnovnih škola i štićenici SOS Dečjeg sela iz Sremske Kamenice izvodili su kulturno-umetnički program u „najsladoj“ ulici u Novom Sadu, upravo u onoj ulici koja nosi ime njihovog omiljenog pesnika, čike Jove Zmaja. Za svoj trud i „umetnički dojam“ bili su nagrađeni kako i dolikuje u ovakvim prilikama: najsladim poslasticama – malim pakovanjima meda, bombonama i medenjacima.

Tačno u podne, u Svečanoj sali Gradske kuće, učesnike festivala, goste i organizatore primio je gospodin Vučević sa svojim saradnicima. On je pozdravio sve prisutne, poželeo dobrodošlicu gostima i učesnicima i naglasio značaj Festivala koji je postao jedan od prepoznatljivih simbola „Srpske Atine“. Na lepim rečima zahvalio se predsednik Organizacionog odbora 13. Festivala meda, gospodin Žarko Živanović, pravunuk rodonačelnika srpskog savremenog pčelarenja, profesora Jovana Živanovića, koji je govorio o Festivalu i pčelarenju kod nas.

Svečanu atmosferu u prelepom ambijentu Gradske kuće iskoristili su predsednici pčelarskih sruštava Herceg Novog, Željko Radman i Novog Sada, Dušan Vorgić, kako bi potpisali Povelju o bratimljenju ova dva društva, što su prisutni pozdravili burnim aplauzom.

Zatim je gospodin Vorgić uručio poklon-pisma „Medene darove“ donacije od po 200 kg. meda: Predškolskoj ustanovi „Radosno detinjstvo“ Novi Sad, „Dečjem selu“ u Sremskoj Kamenici, Domu za decu i omladinu ometenu u razvoju, iz Veternika, Dečjoj bolnici u Novom Sadu i ŠOSO „Milan Petrović“ Novi Sad.

Za Kraljicu meda proglašena je Svetlana Majstorović iz Novog Sada koja sa svojim suprugom Milanom zajednički pčelari više od 10 godina, ravnopravno obavljajući sve poslove na pčelinjaku od 150 košnica.

Zlatnu plaketu uručila joj je prošlogodišnja Kraljica meda, gospođa Gordana Milosavljević iz Zrenjanina. Na kraju su uručene povelje i priznanja pokroviteljima, suorganizatorima i drugim zaslužnim organizacijama i pojedincima koji su svojim višegodišnjim radom doprineli uspešnom organizovanju Festivala meda. U trenutcima „predaha“ između govora i dodela priznanja prisutni su uživali u raskošnom programu pesama koje je otpevao hor Kulturno umetničkog društva „Svetozar Marković“ iz Novog Sada.

Posle koktela koji je upriličen za pčelare i prijatelje pčelarstva domaćini i gosti su izašli u Zmaj Jovinu ulicu gde su se novosadani tiskali oko stotinak tezgi sa raznim vrstama meda: bagremovim, lipovim, suncokretovim, medom od uljane repice, pa miksanim medom i kombinacijama meda i raznog kandiranog voća u teglama interesantnih oblika. Bilo je i drugih pčelinjih proizvoda: polena, tinktura i krema na bazi propolisa, sveća od pčelinjeg voska, kao i raznih vrsta medovače, a svaki pčelar je hvalio svoju, tvrdeći da je baš ta najbolja i nudio posetiocima da je probaju. Na samom ulazu u „najslađu ulicu“ nalazila se, kao i ranijih godina, tezga Muzeja Grada Novog Sada, na kojoj je,

pored slatkiša, vidno mesto zauzimala brošurica o lipi, svetom drvetu u Srbu, o kojoj je pisala Vesna Nedeljković Angelovska.

Tačno preko puta, bio je gospodin Veroljub Umeljić sa svojim divnim knjigama: „Pčelarstvo”, „U svetu cveća i pčela”, atlasom medonosnog bilja u dve knjige, koje bi svaki pčelar trebalo da ima, kao i najavom za nov, pionirski poduhvat na izradi pčelarske enciklopedije Srbije. Ako je suditi po onome što nam je Umeljić do sada podario, verujem da će i nova enciklopedija biti na visokom profesionalnom nivou sa obiljem interesantnih fotografija. Na štandu Vladimira Hunjadija iz Petrovaradina mogao je da se kupi lipov med sa znakom „Najbolje iz Vojvodine”, med dobijen sa lipove paše na Fruškoj Gori.

Tezga Nebojše Milenkovića iz Višnjice privlačila je pažnju posetilaca medom i pčelinjim proizvodima pakovanim u dopadljivim, raznovrsnim keramičkim posudama. Milenković je dobio Povelju za kvalitet Novosadskog sajma 2006. godine za nove proizvode, dizajn i ambalažu. Iza jedinstvene tezge napravljene od zaprežnih kola ofarbanih crvenim i žutim bojama stajao je Aleksandar Radovanović iz Valjeva u srbijanskoj narodnoj nošnji sa šajkačom na glavi.

Ipak, najmlađi posetioci Festivala meda su se najviše zadržavali pred tezgom Saše Jakšića iz Novog Sada, na kojoj su u staklenom ormariću mogli da vide „prave žive“ pčele. Bilo je još mnogo interesantnih tezgi punih, lepo aranžiranih, kvalitetnih pčelinjih proizvoda, ali na žalost, ne možemo sve da ih spomenemo ovom prilikom.

Komisija za dodelu nagrada u sastavu: Milosav Mirković, Andelko Popić i Petar Korica, proglašila je najatraktivnije i najbolje izlagače, pa je tako Zlatna medalja pripala Vladimiru Hunjadiju, Srebrna medalja Manastiru Kovilj, a Bronzana medalja Mirković Milenku iz Rume.

U 14. časova u Srpskoj pravoslavnoj bogosloviji „Sv. Arsenija I. Sremca“ u Sremskim Karlovcima održana je promocija treće knjige reprint izdanja „Srpskog pčelara“ dvogodišnjaka iz 1900/1901 godine.

O časopisu i značaju pčelarenja po manastirima govorio je gospodin protovjerej stavrofor Dušan Petrović, rektor Bogoslovije. On je istakao veliki doprinos Profesora Jovana Živanovića savremenom pčelarstvu koji je, davne 1896. godine pokrenuo izdavanje mesečnog lista „Srpski pčelar“ čiji je bio i glavni urednik. Ovaj „ilustrovani organ za Srpske pčelare“ kako su ga nazivali, izlazio je sve do 1934. godine, kada se spojio sa beogradskim časopisom „Pčelar“ pa ih tako „združene“ i danas čitamo.

Gospodin Petrović se zahvalio Društvu pčelara „Jovan Živanović”, jednom od izdavača ovog značajnog reprinta, što je, poštujući tradicije srpskog pčelarstva i shvatajući potrebu njegovog ponovnog štampanja, imao snage da u tome istraje. „Srpski pčelar” je svojim kvalitetnim, za ono vreme naprednim tekstovima i danas aktuelan i dobro će doći svakom mladom pčelaru.

A svakom potrošaču meda dobro će doći brošurica „Pčeli u čast, medu u slast” koji je priredila moja malenkost, a ponovo je objavili Institut za ratarstvo i Društvo pčelara „Jovan Živanović”. Na naslovnoj strani piše „Sve ono što ste želeli da sazname o medu, pčelarstvu, pčelinjim proizvodima i

mnogim drugim zanimljivostima naći će te u ovoj brošuri". Tako će potrošači saznati šta je pravi pčelinji med i od čega se sastoji i kako ga prepoznati, šta predstavlja „ušećeren med" i kako ga dekristalizovati, hranljiva i lekovita svojstva meda i drugih pčelinjih proizvoda. Brošura je štampana u 10. 000 primeraka i deljena je posetiocima besplatno u cilju promocije pčelarstva i edukacije sadašnjih i budućih potrošača meda.

Kao što je već rečeno, ovaj 13. po redu Festival meda bogatiji je za još jednu novu manifestaciju. Pored redovnog učešća najmlađih likovnjaka predškolskog i školskog uzrasta, Festivalu su se priključili i likovni umetnici koji su učestvovali na likovnom saborovanju u organizaciji Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, Odeljenja za uljane kulture na Rimskim šančevima, kod Novog Sada. Jedan mali deo iz bogate zbirke slika nastalih tokom proteklih 17 godina, izloženo je u galeriji „Podrum" novosadskog „Apolo centra" pod nazivom „Moje sunce". Tema je bila suncokret, ta divna medonosna biljka sa ogromnim žutim cvetom koja je ovom prilikom bila inspiracija slikarima. Pored ovih, u galeriji su bila izložena tri rada slikara iz Bečeja, Milivoja Mirića koji ih je oslikao na delovima starih košnica, a izloženo je i nekoliko eksponata iz Muzeja pčelarstva u Sremskim Karlovcima. Otvaranje izložbe propraćeno je starosrpskim pesmama koje je otpevala Slavica Sredojević Jefimija.

Evo kako je otvaranje izložbe propratila gospođa, koja je vodila ceo program: „Ova lepa pesma, koju nam je otpovala Slavica Sredojević Jefimija, uvod je u svečano otvaranje likovne izložbe „Moje sunce" koju nam priređuje 13. Festival meda Novi Sad 2007. a čija je inspiracija suncokret.

Suncokret je jedina biljka koja ima specifičan odnos sa suncem. Zbog toga su joj indijanci u Severnoj Americi, odakle suncokret potiče i dali to ime. Nema lepšeg cveta od suncokretovog u sred leta, kad pčele snabdeva nektarom i polenovim prahom. Lepota i čari suncokreta nisu ostavili ravnodušnim ni pesnike ni slikare. Sa sigurnošću se može reći da je od svih gajenih biljnih vrsta, o suncokretu najviše stihova napisano i slika naslikano.

Na stogodišnjicu smrti velikog slikara Van Goga, koji je na svojim platnima ovekovečio suncokret, 1990. godine Naučni institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Odeljenje za uljane kulture sa tadašnjim upravnikom, akademikom Dragom Škorićem na čelu, organizuje prvo druženje pod nazivom „Suncokreti i slikari". Proteklih 17 godina, na osam kolonija učestvovalo je gotovo 200 slikara. Naslikano je više od 550 slika. Umetnici su ih podarili u humanitarne svrhe, jer slikari imaju veliku dušu i želju da pomognu. Tako je i ove godine. Likovni susret „Moje sunce" okupio je 30 slikara različitih generacija i opredeljenja koji su, 20. i 21. jula na Rimskim šančevima, slikali suncokrete. Na aukciji slika, koja će se održati krajem godine, sva prikupljena sredstva biće

poklonjena mališanima u Dečjem selu u Sremskoj Kamenici i štićenicima Doma za decu i omladinu ometenu u razvoju u Vaterniku.

U prelepom ambijentu galerije „Podrum“ polukružno zasvođenom opekom iz prišlog veka, uz prigušeno osvetljenje koje je naglašavalo izložene eksponate, prvi je govorio Dr. Vladimir Miklič, rukovodilac Odeljenja za uljane kulture Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu. On je govorio o nastanku izloženih slika, počecima saradnje sa umetnicima i humanitarnom karakteru slikarske kolonije Na Rimskim šančevima, kao i o neizbežnoj, dugogodišnjoj, uspešnoj saradnji Instituta i pčelara.

Pčelar i slikar, Milivoj Milić iz Bečeja nije pričao kako je postao slikar, već kako je postao pčelar. A to se desilo jedne hladne zime, pre desetak godina, kada se najmlađe dete razbolelo. U kući nije bilo meda, pa je prteći sneg do kolena, tata Milivoj obilazio selo ne bi li ga nabavio. I tada je odlučio: postaću pčelar, pa će u kući uvek biti meda!

O pčelarstvu, ali i o jedinstvenom i jedinom Muzeju pčelarstva u Srbiji, govorio je Žarko Živanović. Porodični muzej pčelarstva u Sremskim Karlovcima osnovao je 1968. godine unuk profesora Jovana Živanovića, Borivoj Živanović, a tu tradiciju su nastavili i sada se o Muzeju brinu Žarko Živanović i njegov sin Borko.

Na kraju, umesto govora, slikar Milan Milić Jagodinski iz Novog Sada je pročitao pesmu koju je ispevao upravo za ovu priliku:

MEDNA

*Bagrem jedan bagramuje
poručio, da se čuje*

*u dva grada i tri sela
da će da im dođe pčela.*

*I koje li lude sreće!
To dočulo poljsko cveće
šumskog zasada obilje
smilje, bilje i bosilje.*

*Odmah svoju stranu bolju
razmestili su po polju
sa sve laticama širom
i medenim miomirom.*

*Na glavice metli retke
ukrase i završetke
vlati resa i tučkova*

za pčelinjih sto ručkova.

*Takav švedski sto od bilja
blistaće od izobilja.
Oko cveća raznih boja
tiskaće se roj do roja.*

Teško je i nabrojati sve prateće manifestacije ovogodišnjeg Festivala meda, a opet novosadski Festival ne bi bio to što jeste da nema veselog žamora onih najmladih koji su po ceo dan, neumorno, smenjujući jedni druge, učestvovali u raznovrsnom programu pod zajedničkim nazivom „Pčeli u čast, deci u slast“.

Od onih „ozbiljnih“ programa treba spomenuti tradicionalnu „Pčelarsku tribinu“ održanu u Zavodu za zaštitu prirode Srbije, na kojoj su istaknuti naučni radnici, profesori i praktičari govorili o invaziji ambrozije, trenutno najrasprostranjenije alergijske biljke kod nas, čiji polen pčele unoše u košnicu i mešaju ga sa medom.

Pa zatim o uljanoj repici i njenom povratku na naše njive, što će mnogim pčelinjim zajednicama omogućiti brži prolećni razvoj pred bagremovu pašu, o nozemozi, tihom ubici pčelinjih društava, o američkoj kugi i drugim temama. Na Savetovanju je promovisana i učesnicima podeljena publikacija „Pčelarstvo i životna sredina“ u izdanju Društva pčelara „Jovan Živanović“.

Publikaciju, u kojoj su obuhvaćena sva predavanja sa Savetovanja, dopunjena i drugim temama, kao i detaljnim pregledom zadnja tri Festivala meda, uredila je i pripremila gospođa Milanka Vorgić. Pored odličnih tekstova i kvalitetne štampe, publikacija se odlikuje izuzetnim fotografijama i dopadljivom naslovnom stranom u koloru.

Mladenci, koji su se u subotu i nedelju venčavali u Sabornoj crkvi Sv. Georgija i crkvi Imena Marijina i ove godine su, u okviru programa „Medeni mладenci“ dobili na dar stilizovanu košnicu-pletaru od keramike, punu meda, da im „život bude sladak baš kao med“. Ovo umetničko delo napravio je slikar i keramičar Milivoj Mirić.

Pčelari iz Koceljeva i Osečine bili su gosti novosadskih pčelara, pa su ih domaćini, posle ručka koji je organizovao, a ko drugi nego kum Društva pčelara, Dr. Vladimir Miklič, rukovodilac Odeljenja za uljane kulture Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, odveli u fruškogorski manastir „Svetog Dimitrija“ u Velikoj Remeti u kojem je nedavno obnovljeno pčelarstvo. Pčelare je dočekao iguman arhimandrit Stefan koji im je pokazao novi pčelinjak sa stotinak košnica, novoizgrađene prostorije za vrcanje i skladištenje meda, kao i stolarsku radionicu u kojoj kaluđeri same prave košnice. U Velikoj Remeti je održan Okrugli sto na temu „Pčelaranje u manastirima kroz istoriju“. O ovoj temi govorio je sveštenik Miloš Antonić iz Koceljeva. On je, pozivajući se na Jovana Živanovića i njegovo pisanje u „Pčelaru“ kao i neke crkvene izvore, rekao da se na ovim prostorima pčelarilo od davnina ali da je pčelarstvo bilo u najvećem jeku u srednjem veku. „Crkva je hrišćanski podigla pčelarstvo i pčelu uzvisila, koja daje med i vosak, a vosak daje sveću, koja služi za uveličavanje slave božje“ piše Živanović. Za vreme dinastije Nemanjića veoma se razvila trgovina medom, a bilo je pčelinjaka sa više hiljada košnica (vrškare i dubine). Pčelari su bili privilegovani i čak oslobođeni vojne obaveze. Na osnovu jednog protokola iz 1753. godine, kada je mitropolit Pavle Nenadović sa komisijom obilazio Fruškogorske manastire kako bi popisao njihovu imovinu, upisana su imena kaluđera i broj košnica koje su imali, kao i broj košnica koje su imali pojedini manastiri, piše Živanović u „Pčelaru“ iz 1900.

Sunčano i toplo vreme omogućilo je novosađanima da u velikom broju posete 13. Festival meda i dodu u Zmaj Jovinu ulicu gde su ih čekale tezge pune pčelinjih proizvoda. Mogli su da gledaju, da probaju i da kupe upravo ono što su želeli. I pčelari - izlagači zadovoljno su trljali ruke. Međutim, novosadska komunalna inspekcijska je naložila nekolicini izlagača pčelarske opreme da uklone svoje šatore, što je izazvalo njihovo nezadovoljstvo i napuštanje Festivala. Zna se da je novosadski Festival meda, pre svega kulturna, promotivna manifestacija i da nikako ne sme da poprimi vašarski karakter.

Da li je ovaj nemio događaj mogao da se izbegne? Milanka Vorgić jedna od organizatora bez koje se ovaj Festival ne bi mogao ni zamisliti, lepo je opisala ideju i značaj ove prestižne pčelarske manifestacije u svom uvodniku zbornika „Pčelarstvo i životna sredina" gde kaže:

„Poštovani pčelari, ljubitelji prirode i zdravog života! Evo nas na 13. Festivalu meda Novi Sad 2007. koji je okupio mnogi ljudi dobre volje. Ova priredba, zapravo skup raznovrsnih manifestacija, namenjena je sadašnjim i budućim potrošačima meda i ostalih pčelinjih proizvoda. Ovako koncipiran program festivalske „medene" manifestacije interesantan je za pčelare, građane i lokalnu samoupravu. Stoga ne čudi što su Grad, njegovi vodeći ljudi i upravne strukture, naučni radnici i pčelari iz cele zemlje ovu manifestaciju srdačno prihvatili i u njoj učestvuju. To je doprinelo da manifestacija po ekološkim, nučnim, kulturno-umetničkim, turističkim, privrednim, sportskim, humanitarnim i izložbeno-prodajnim sadržajima postane prepoznatljiva smotra naše pčelarske prakse. Festival meda, kao jedinstvena manifestacija, okupio je sve najvrednije u našem pčelarstvu. U tome i jeste neprocenjiv značaj ove smotre".

Šta reći na kraju? Pokušao sam da Vam opišem deo atmosfere i događaja na 13. Festivalu meda Novi Sad 2007. Da li sam u tome uspeo, procenite sami. Ako ono u šta sam siguran, to je da treba lično da dođete na Festival, posetite sve njegove sadržaje i po mogućnosti učestvujete u njima. Organizatori su se potrudili da program bude kvalitetan i raznovrstan tako da je svako mogao da nađe nešto za sebe, neku manifestaciju koja će ga interesovati. Zato bi bilo nepravedno da ne navedemo imena svih onih koji su nam podarili ovaj izuzetan, 13. Festival meda Novi Sad 2007. A to su članovi Organizacionog odbora:

Žarko Živanović, predsednik
Dušan Petrović, rektor srpske pravoslavne bogoslovije „Sveti Arsenije" Sremski Karlovci
Mr Verica Nešković – Zdravić, član Gradskog veća, zadužena za ekologiju
Mr Dragica Branković, načelnik Uprave za zaštitu životne sredine i ekologije
Janja Ćulum – Lukač, zamenik načelnika Uprave za zaštitu životne sredine i ekologije
Milimit Kovačević, član Gradskog veća zadužen za privredu
Ivana Čubrilo, načelnik Uprave za privredu
Dr Saša Orlović, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu
Dr Vladimir Miklič, Naučni institut za ratarstvo i povrtarstvo Odeljenje za uljane kulture
Ivan Pihler, Poljoprivredni fakultet

Pčelari, članovi Društva pčelara „Jovan Živanović"

Dipl. inž. Dušan Vorgić, predsednik
Dipl. ecc Đorđe Sovilj, sekretar
Saša Jakšić
Vladimir Stefanović
Đorđe Mrkić
Milosav Mirković
Mr Stojan Andđelković
Dipl. ecc Željko Vuletić
Andelko Popić
Milanka Vorgić, novinar
Dipl. inž. Radisav Kočoba
Dipl. inž. Milan Majstorović
Nikola Korica
Vladimir Ragai
Dipl. inž. Velimir Laličić pukovnik u penziji
Tomislav Jakobović
Dipl. pravnik Mihajlo Lečić

Pa, vidimo se na 14. Festivalu meda u Novom Sadu!

Željko Vuletić pčelar